

بسمه تعالی

دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی سیرجان
مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی
واحد برنامه ریزی درسی

طرح دوره دروس نظری و عملی

مشخصات درس:

گروه آموزشی	بهداشت عمومی	تعداد دانشجوی	
عنوان درس	مدیریت و نظارت در مراکز بهداشتی درمانی	تعداد واحد	2 واحد
مقطع و رشته تحصیلی	کارشناسی رشته بهداشت عمومی	تاریخ شروع و پایان دوره	۱۴۰۰/۱۲/۲ ۱۴۰۱/۴/۶
نیمسال تحصیلی	نیمسال دوم ۱۴۰۱-۱۴۰۰	روز و ساعت جلسات	دوشنبه ها از ساعت ۱۰ تا ۱۲
مدرس/مدرسين درس	دکتر ام البنین آتش بهار	دروس پیش نیاز	ندارد
مسئول درس (دروس اشتراکی)	-----	محل برگزاری	دانشکده پیراپزشکی
نوع واحد (نظری/عملی)	نظری	روش برگزاری (حضورى/مجازى/ترکیبی)	حضورى

شرح کلی درس:

توصیفی کوتاه و مختصر از درس را در یک یا دو پاراگراف بنویسید.
در این درس دانشجویان ضمن آشنایی با مفاهیم و اصول مدیریت و افزایش دانش و مهارت خود به منظور ایفای نقش مدیریت و رهبری در نظام سلامت؛ با نظام شبکه مراقبت اولیه بهداشتی در ایران، وظایف خانه های بهداشت و بهورزان، معیارها و ضوابط لازم برای پایش و نظارت فعالیت های خانه های بهداشت و بهورزان و تهیه بازخوردهای لازم اطلاعاتی جهت بهبود عملکرد خانه های بهداشت و بهورزان در ارائه مراقبتهای اولیه بهداشتی آشنا شده و توانایی لازم برای مدیریت، نظارت و ارزشیابی خانه های بهداشت را کسب می نمایند.

هدف/اهداف کلی درس:

با مراجعه به کوریکولوم رشته، هدف/اهداف کلی درس را بنویسید.
آشنایی دانشجویان با مفاهیم، اصول و روش های مدیریت در سازمان های بهداشتی و درمانی
آشنایی دانشجویان با وظایف خانه های بهداشت و بهورزان و معیارها و ضوابط لازم برای پایش و نظارت فعالیت های خانه های بهداشت و بهورزان

توانایی ایفای نقش مدیریتی و نظارتی در جهت رفع مشکلات موجود در سیستم بهداشتی کشور

روش تدریس:

مشخص کنید از چه روش تدریسی در آموزش استفاده می‌نمایید. روش تدریس را بر اساس موضوع، زمان کلاس، منابع و امکانات و نحوه مشارکت فراگیران انتخاب کنید و در صورت امکان مشارکت فراگیران و شرکت آنان در بحث های کلاسی را در اولویت قرار دهید.

☒	روش تدریس سخنرانی	☒	روش تدریس مبتنی بر حل مسئله
☒	روش تدریس بحث گروهی	☐	روش تدریس ایفای نقش
☒	روش تدریس پرسش و پاسخ	☒	روش تدریس مبتنی بر کار تیمی
☐	روش تدریس نمایشی	☐	روش تدریس اکتشافی
☐	روش تدریس آزمایشگاهی	☐	روش تدریس در گروه های کوچک

سایر موارد: ...

مواد و وسایل آموزشی:

به منظور تسهیل فرآیند یاددهی-یادگیری، در آموزش خود از چه وسایل آموزشی استفاده می کنید.

☒	پاورپوینت	☐	جزوه
☒	فیلم آموزشی	☒	کتاب
☐	نرم افزار	☒	وایت برد

ماکت	☐	تصویر	☒
لوازم واقعی	☐	چارت	☒
پوستر	☐	فایل صوتی	☐

سایر موارد: ...

تکالیف و مسئولیت‌های فراگیران:

مشخص کنید که فراگیران چه وظایف و مسئولیت‌هایی در طول ترم دارند.

- حضور منظم و مؤثر در کلاس
- آمادگی قبلی نسبت به تدریس مباحث جدید
- یادداشت برداری از نکات مهم
- انجام تکالیف ارائه شده
- ارائه کنفرانس گروهی

نحوه ارزیابی فراگیران:

- با توجه به اهداف اختصاصی درس، مشخص کنید که از چه روشی برای ارزیابی فراگیران استفاده می‌کنید.

☒	سئوالات چند گزینه ای	☒	سئوالات تشریحی کوتاه پاسخ
☒	سئوالات صحیح-غلط	☒	سئوالات تشریحی بلند پاسخ
☒	کار عملی	☐	سئوالات شفاهی
☐	چک لیست مشاهده عملکرد	☐	سئوالات جور کردنی
		☐	پرسش‌های کلاسی

سایر موارد: ...

- مشخص کنید که نمره نهایی دانشجو با توجه به چه فعالیت هایی تعیین می‌شود. همچنین میزان نمره و یا درصد مرتبط با هر فعالیت را نیز مشخص کنید.

ردیف	عناوین	نمره/درصد
1	شرکت فعال در کلاس و انجام تکالیف	۳ نمره
2	امتحان میان ترم	7 نمره
3	امتحان پایان ترم	۱۰ نمره
4		
5		

سیاست ها و قوانین:

قوانین کلاس خود را به صورت شفاف برای فراگیران شرح دهید.

- با توجه به دو واحدی بودن این درس و بر طبق مقررات آموزشی، بیش از سه جلسه غیبت درس حذف خواهد شد.
- در صورت عدم ارائه کنفرانس در طول ترم، نمره ارائه برای آن منظور نخواهد شد.
- رعایت کلیه شئون اخلاقی (نظیر خاموش بودن تلفن همراه در کلاس درس و ...) ضروری است.
- حضور دانشجوی در کلاس درس، قبل از حضور استاد و عدم ترک کلاس تا پایان وقت آن ضروری است.

جدول زیر را بر اساس رئوس مطالبی که در هر جلسه آموزش می دهید کامل کنید.

برنامه زمانبندی درس:

جلسه	عنوان جلسه	هدف کلی: هدف از یادگیری این مطلب آن است که دانشجو با ...	اهداف رفتاری: دانشجو در پایان باید بتواند...	مدرس/ مدرسین
1	معرفی درس، مقدمه ای در مورد مدیریت و سازمان	مفاهیم و اصول سازمان و مدیریت آشنا شود.	نحوه پیدایش سازمان را توضیح دهد. (حیطه شناختی) سازمان را تعریف نماید. (حیطه شناختی) فلسفه وجودی سازمان را شرح دهد. (حیطه شناختی) ویژگیهای مشترک سازمان ها را نام ببرد. (حیطه شناختی) مدیریت را تعریف نماید. (حیطه شناختی) وجه تمایز مدیران و کارکنان عملیاتی را شرح دهد. (حیطه شناختی) سطوح سازمانی و انواع مدیران بر اساس سطوح سازمانی را شرح دهد. (حیطه شناختی)	دکتر آتش بهار
2	مهارت های مورد نیاز مدیران و وظایف مدیریت	مفاهیم و اصول سازمان و مدیریت، مهارت های مورد نیاز مدیران و وظایف مدیریت در سازمان آشنا شود.	انواع مهارت های مورد نیاز مدیران را نام ببرد. (حیطه شناختی) مهارت ادراکی مدیران را توضیح دهد. (حیطه شناختی) مهارت انسانی مدیران را توضیح دهد. (حیطه شناختی) مهارت فنی مدیران را توضیح دهد. (حیطه شناختی) اصول مدیریت را توضیح دهد. (حیطه شناختی) وظایف اصلی مدیران را نام برده و توضیح دهد. (حیطه شناختی)	دکتر آتش بهار
3	مراقبتهای بهداشتی اولیه	اصول، اجزا و سطوح مراقبتهای بهداشتی اولیه آشنا شود	سلامت برای همه (HFA) را شرح دهد. (حیطه شناختی)	دکتر آتش بهار

	<p>راه دستیابی به سلامت برای همه (HFA) را بیان کند. (حیطه شناختی)</p> <p>مراقبت‌های بهداشتی اولیه (PHC) را تعریف نماید. (حیطه شناختی)</p> <p>فلسفه مراقبت‌های بهداشتی اولیه (PHC) را بیان کند. (حیطه شناختی)</p> <p>اصول مراقبت‌های بهداشتی اولیه (PHC) را شرح دهد. (حیطه شناختی)</p> <p>اجزای مراقبت‌های بهداشتی اولیه (PHC) را شرح دهد. (حیطه شناختی)</p> <p>سطوح مراقبت‌های بهداشتی اولیه (PHC) را شرح دهد. (حیطه شناختی)</p>			
دکتر آتش بهار	<p>معیارهای دسترسی به مراقبت‌های بهداشتی را بیان کند. (حیطه شناختی)</p> <p>منظور از سطح بندی خدمات را شرح دهد. (حیطه شناختی)</p> <p>نظام ارجاع و دلایل استفاده از آن را شرح دهد. (حیطه شناختی)</p> <p>سطوح شبکه بهداشت و درمان شهرستان را نام برده و شرح دهد. (حیطه شناختی)</p> <p>اهداف و مزایای طرح پزشک خانواده را شرح دهد. (حیطه شناختی)</p> <p>سازماندهی نظام بهداشتی درمانی کشور ایران در سه سطح کشور، استان و شهرستان را بیان کند. (حیطه شناختی)</p>	سطح بندی خدمات، نظام ارجاع، مزایای آن و طرح پزشک خانواده آشنا شود	سطح بندی خدمات و نظام ارجاع	4
دکتر آتش بهار	<p>تاریخچه شکل گیری شبکه بهداشت و درمان شهرستان در ایران را بیان کند. (حیطه شناختی)</p> <p>طرح های مختلف (طرح کوآر، طرح الیتر، طرح آذربایجان غربی و ...) در راستای شکل گیری شبکه بهداشت و درمان شهرستان در کشور را توضیح دهد. (حیطه شناختی)</p> <p>سیاست‌های کلی برای ایجاد زیرساخت نظام ارائه خدمات بهداشتی درمانی را بیان کند. (حیطه شناختی)</p> <p>ضوابط کلی ایجاد شبکه بهداشت و درمان شهرستان را شرح دهد. (حیطه شناختی)</p>	تاریخچه شکل گیری شبکه بهداشت و درمان شهرستان، سیاستها و ضوابط کلی ایجاد شبکه بهداشت و درمان شهرستان آشنا شود.	تاریخچه شکل گیری شبکه بهداشت و درمان شهرستان در ایران	5
دکتر آتش بهار	<p>شبکه بهداشت و درمان شهرستان را شرح دهد. (حیطه شناختی)</p> <p>نظام های عرضه خدمات در سطح شهرستان را نام ببرد. (حیطه شناختی)</p>	خانه بهداشت، وظایف بهورزان و نحوه مدیریت آن ها آشنا شود.	نظام های عرضه خدمات در سطح شهرستان ۱ (خانه بهداشت، وظایف بهورزان و مدیریت آن ها)	6

	شرایط انتخاب و تربیت کارکنانی که برای خدمت در خانه بهداشت منظور شده اند را بیان کند. (حیطه شناختی) وظایف بهورزان در خانه بهداشت را نام برده و شرح دهد. (حیطه شناختی)			
7	نظام های عرضه خدمات در سطح شهرستان ۲ (مرکز بهداشتی درمانی روستایی، واحدهای عرضه خدمات در شهر و مدیریت آن ها)	مرکز بهداشتی درمانی روستایی، واحدهای عرضه خدمات در شهر، وظایف و نحوه مدیریت آن ها آشنا شود.	وظایف مرکز بهداشتی درمانی روستایی را نام برده و شرح دهد. (حیطه شناختی) وظایف تسهیلات زایمانی را نام برده و شرح دهد. (حیطه شناختی) فعالیت های مرکز آموزش بهورزی را بیان کند. (حیطه شناختی) واحدهای عرضه خدمات در شهر را نام برده و وظایف هر یک را شرح دهد. (حیطه شناختی)	دکتر آتش بهار
8	امتحان میان ترم			
9	نظارت و کنترل	اصول، مفاهیم، مراحل و نحوه کنترل و ارزشیابی عملکرد در سازمان آشنا شود.	کنترل و نظارت را تعریف نموده و فرآیند آن را شرح دهد. (حیطه شناختی) انواع نظارت و کنترل را نام برده و توضیح دهد. (حیطه شناختی) استانداردها را تعریف نموده و انواع آن را بیان کند. (حیطه شناختی) اقدامات لازم بر اساس نتایج سنجش عملکرد را شرح دهد. (حیطه شناختی) فرآیند پایش و ارزشیابی ارائه مراقبت های اولیه سلامت در پایگاه سلامت و مرکز سلامت جامعه را شرح دهد. (حیطه شناختی)	دکتر آتش بهار
10	سیستم جمع آوری اطلاعات و اهمیت کاربرد اطلاعات در برنامه ریزی، اولویت بندی و ارائه خدمات بهداشتی	سیستم جمع آوری اطلاعات و اهمیت کاربرد اطلاعات در برنامه ریزی، اولویت بندی و ارائه خدمات بهداشتی آشنا شود.	داده و اطلاعات را تعریف نماید. (حیطه شناختی) اهمیت و کاربرد اطلاعات را توضیح دهد. (حیطه شناختی) شرایط مطلوب نظام اطلاعات بهداشتی از نظر سازمان جهانی بهداشت را بیان نماید. (حیطه شناختی) کاربردهای نظام اطلاعات بهداشتی را توضیح دهد. (حیطه شناختی) اهمیت و نقش آمار در سیستم بهداشتی را توضیح دهد. (حیطه شناختی)	دکتر آتش بهار
11	شاخص ها و انواع آن	شاخص ها، انواع آن و نحوه شاخص نویسی در نظام سلامت آشنا شود	شاخص را تعریف نماید. (حیطه شناختی) اهمیت استفاده از شاخص در سیستم های بهداشتی را شرح دهد. (حیطه شناختی) انواع شاخص ها را نام برده و توضیح دهد. (حیطه شناختی)	دکتر آتش بهار

	روش های جمع آوری داده ها به منظور محاسبه شاخص را بیان نماید. (حیطه شناختی) الزامات تدوین شاخص را شرح دهد. (حیطه شناختی) انواع شاخص در نظام سلامت را نام برده و مثال بزند. (حیطه شناختی)			
دکتر آتش بهار	هدف از تکمیل زیج حیاتی را بیان کند. (حیطه شناختی) اجزاء وجداول زیج حیاتی رانام ببرد. (حیطه شناختی) نحوه تکمیل جداول زیج حیاتی را شرح دهد. (حیطه شناختی) شاخصهای قابل استخراج از زیج حیاتی را محاسبه کند. (حیطه شناختی) بتواند بدون کمک با استفاده از اطلاعات موجود، زیج حیاتی را تکمیل نماید. (حیطه شناختی)	زیج حیاتی، اجزاء و جداول و نحوه تکمیل آن آشنا شود.	زیج حیاتی	12
دکتر آتش بهار	اهمیت خدمات در اقتصاد کنونی را شرح دهد. (حیطه شناختی) ویژگی های کالا و خدمات و تفاوت آن ها را بیان کند. (حیطه شناختی) ویژگی های بازار خدمات سلامت را بیان نموده و شرح دهد. (حیطه شناختی)	بازار کالا و بازار خدمات، تفاوت بین آن ها و ویژگیهای خاص نظام سلامت آشنا شود.	جنبه های اقتصادی اجتماعی خدمات بهداشتی	13
دکتر آتش بهار	نظام سلامت را تعریف نماید. (حیطه شناختی) اهداف اصلی نظام سلامت را بیان کند. (حیطه شناختی) کارکردهای اصلی نظام سلامت را شرح دهد. (حیطه شناختی) ارتباط بین کارکردها و اهداف نظام سلامت را بیان کند. (حیطه شناختی) راهبردهای تامین مالی نظام سلامت را شرح دهد. (حیطه شناختی)	نظام سلامت، اهداف و کارکردهای آن و ارتباط بین آن ها آشنا شود.	الگوی سازمان جهانی بهداشت برای نظام سلامت	14
دکتر آتش بهار	در هنگام ارائه، در ارتباط با موضوع انتخابی به موارد مهم و اساسی اشاره کند. (حیطه شناختی) با استفاده از اسلاید موارد مهم را به خوبی نمایش دهد. (حیطه شناختی) مفاهیم مدیریتی را در طول کار بر روی موضوع انتخابی در گروه به کار گیرد. (حیطه روانی- حرکتی)	نحوه سازماندهی مطالب و ارائه کنفرانس آشنا شود.	کنفرانس دانشجویی	15
دکتر آتش بهار	در هنگام ارائه، در ارتباط با موضوع انتخابی به موارد مهم و اساسی اشاره کند. (حیطه شناختی)	نحوه سازماندهی مطالب و ارائه کنفرانس آشنا شود.	کنفرانس دانشجویی	16

<p>با استفاده از اسلاید موارد مهم را به خوبی نمایش دهد. (حیطه شناختی)</p> <p>مفاهیم مدیریتی را در طول کار بر روی موضوع انتخابی در گروه به کار گیرد. (حیطه روانی- حرکتی)</p>			
---	--	--	--

منابع درس:

مشخصات مقاله شامل عنوان، نویسندگان، مجله، سال و شماره انتشار و صفحات مقاله

مشخصات کتاب شامل عنوان، نویسندگان، مترجمین، انتشارات، سال و نوبت چاپ کتاب

1. خدمات مدیریتی در شبکه بهداشت و درمان شهرستان، دکتر سیروس پیله رودی. انتشارات رضویه. 1385.
2. کتاب جامع بهداشت عمومی، اساتید دانشگاه های علوم پزشکی کشور، جلد دوم، فصل هفتم. انتشارات ارجمند. 1398.
3. مدیریت بهداشت و درمان. آصف زاده سعید، رضاپور عزیز. قزوین: دانشگاه علوم پزشکی قزوین، 1395.
4. سازمان و مدیریت از تئوری تا عمل. ایران نژاد پاریزی مهدی، ساسان گهر پرویز. تهران: مؤسسه عالی بانکداری ایران، 1382.
5. رابینز استیفن، مبانی مدیریت، ترجمه دکتر محمد اعرابی، انتشارات دفتر پژوهشهای فرهنگی، ۱۳۸۴.
6. اصلاحات نظام سلامت راهنمای عدالت و کارایی، ترجمه احمدوند و همکاران، انتشارات ابن سینای بزرگ. 1384.
7. اصول خدمات بهداشتی، عبادی فرد آذر، فرید. شجاعی تهرانی حسین. تهران. سماط. ۱۳۸۲.